

หมอไทยดีเด่นแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘

พ่อใหญ่หมอพรมมา แสงชมพู

ผู้สืบสานภูมิปัญญาหมอพื้นบ้านอีสานแห่งภูผาผึ้ง
บ้านกุดหว้า ตำบลกุดหว้า อำเภอภูพานิชย์ จังหวัดกาฬสินธุ์

หมอไทยดีเด่นแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๕๘

พ่อใหญ่หมอพรมมา แสงชมพู

ผู้สืบสานภูมิปัญญาหมอพื้นบ้านอีสานแห่งภูผาผึ้ง

บ้านกุดหว้า ตำบลกุดหว้า อำเภอภูพานารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

สารบัญ

ชื่อเรื่อง พ่อใหญ่หมอพรอมมา แสงชมภู
หมอไทยดีเด่นแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘

ผู้เขียน นายแพทย์วิชัย โชควิวัฒน์
นายสันติสุข โสภณสิริ

กองบรรณาธิการ

นางผลิดา สนธิสุวรรณ
นางเสาวณีย์ กุลสมบุรณ์
นางสาวปารณัฐ สุขสุทธิ

ผู้ประสานงาน

ว่าที่เรื่อตรีชัยวัฒน์ จงรอดน่วม
นางสาวอรจิรา ทองสุกมาก
นางสาวสิริรัชช์ อารทรากร
นางสาวภราดร สามสูงเนิน
นายสมิคร สมแวง
นางสาวสุภาภรณ์ บุญปก

ดำเนินการผลิต

คณะกรรมการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพแห่งชาติ
กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
กระทรวงสาธารณสุข

สนับสนุนโดย

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
พิมพ์ที่ บริษัท แพลน พรินท์ติ้ง จำกัด

ขอบคุณ

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครพนม

๖

คำประกาศเกียรติคุณ
หมอไทยดีเด่นแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘
พ่อใหญ่หมอพรอมมา แสงชมภู

๑๐

ประวัติหมอไทยดีเด่นแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘
พ่อใหญ่หมอพรอมมา แสงชมภู
ผู้สืบสานภูมิปัญญาหมอพื้นบ้านอีสานแห่งภูผาผึ้ง
บ้านกุดหว้า ตำบลกุดหว้า อำเภอภูผินารายณ์
จังหวัดกาฬสินธุ์

๒๔

นวัตกรรมภูมิปัญญา

๓๔

ประดิษฐกรรมภูมิปัญญา

๔๔

หลักเกณฑ์
และแนวทางการคัดเลือก
หมอไทยดีเด่นแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

๕๖

คำสั่งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือก
หมอไทยดีเด่นแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

คำนำ

งานประกาศเกียรติคุณ “หมอไทยดีเด่นแห่งชาติ” เป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

การส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย เป็นไปตามหลักการและแนวคิดขององค์การอนามัยโลก ที่มีข้อสรุปตั้งแต่การผลักดัน “การบรรลุสุขภาพดีถ้วนหน้าเมื่อ ๒๕๔๓” ตั้งแต่ช่วงปลายทศวรรษ ๒๕๑๐ ว่าการจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ จะพึงแต่การแพทย์แผนปัจจุบันเท่านั้นไม่ได้ จำเป็นต้องส่งเสริมและพัฒนาการแพทย์แผนดั้งเดิมของแต่ละประเทศ แต่ละชุมชน และนำมาใช้ประโยชน์ร่วมด้วย

การคัดเลือกหมอไทยดีเด่นแห่งชาติ เริ่มครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๔ ดำเนินการโดยคณะกรรมการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพแห่งชาติ ตั้งแต่การกำหนดหลักเกณฑ์ การประกาศเชิญชวนให้มีผู้เสนอ และการดำเนินการคัดเลือกจนเสร็จสิ้น นำยินดีที่ปีนี้กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้พัฒนากระบวนการคัดเลือก โดยมีการคัดเลือกหมอไทยดีเด่นระดับจังหวัดและระดับเขตขึ้น ในปีนี้การคัดเลือกหมอไทยดีเด่นระดับชาติ จึงต่อยอดจากการดำเนินการของกรม โดยนำรายชื่อหมอไทยดีเด่นระดับเขตมาพิจารณา แล้วลงพื้นที่ไป “ดูตัว”

และ “ดูผลงาน” จนในที่สุด ได้หมอไทยดีเด่นระดับเขต ๒ ท่าน ที่มีคะแนนก้ำกึ่งกัน คณะกรรมการจึงตัดสินใจให้ทั้ง ๒ ท่าน เป็นหมอไทยดีเด่นแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ คู่กันคือ พ่อใหญ่หมอพรมา แสงชมภู และ พ่อหมอสอย เพชรฤทธิ์

ขอให้ทั้งสองท่านมีสุขภาพพลานามัยดี มีอายุยืนยาว สามารถเป็นที่พึ่งของประชาชนในชุมชน เป็นแบบอย่างอันดีและเป็นศรีแก่วงการแพทย์แผนไทย สืบไปนานเท่านั้น

นายแพทย์วิชัย โชควิวัฒน์
ประธานกรรมการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพแห่งชาติ

คำประกาศเกียรติคุณ

หมอไทยดีเด่นแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘

พ่อใหญ่หมอพรมมา แสงชมพู

ผู้สืบสานภูมิปัญญาหมอพื้นบ้านแห่งภูผาผึ้ง

พ่อใหญ่หมอพรมมา แสงชมพู เกิดเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๒ ในครอบครัวชาวนาเชื้อสายผู้ไทยทรงดำ ที่บ้านกุดหว้า ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบุตรคนที่ ๒ ในจำนวนพี่น้อง ๕ คน ซึ่งเป็นชายล้วนของพ่อสีฟ้า แม่หน้อย

พ่อใหญ่หมอพรมมา เข้าเรียนหนังสือที่วัดกุดต้อง บ้านกุดหว้า เมื่ออายุได้ ๘ ขวบ มีครูบาทงเป็นผู้สอน เรียนหนังสือจนจบชั้น ป. ๔ ต่อมาเมื่ออายุได้ ๑๘ ปี ก็ขอพ่อแม่บวชเป็นจ้าวหรือสามเณรหนุ่มที่วัดกุดต้อง มีพระครูกง แห่งวัดสิมโนโก บ้านนาโก ตำบลบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ มาเป็นพระอุปัชฌาย์บวชให้ แล้วกลับมาประจำอยู่ ณ วัดป่ากุดหว้า เหตุที่ต้องไปบวชที่วัดกุดต้อง เพราะที่วัดป่ากุดหว้าไม่มีสิม หรือโบสถ์ ให้ทำพิธีบวชได้ แต่วัดป่ากุดหว้าก็เป็นสำนักเรียนปริยัติธรรม ที่เปรียบเสมือนตักสิลาให้เณรหนุ่มพรมมาได้ศึกษาเล่าเรียนสืบทอดภูมิปัญญาผู้ไทยอีสาน กับ พระครูทองอ่อน เจ้าอาวาส ร่วมกับพระเถรราว ๓๐ รูป เณรหนุ่มพรมมายังเรียนวิปัสสนากรรมฐานกับหลวงปู่เสน ผู้มีชื่อเสียงทั้งทางวิปัสสนากรรมฐาน และวิชาหมอยาสมุนไพร ขณะนั้นหลวงปู่อายุถึง ๕๐ ปีแล้ว แต่ยังแข็งแรง มีกำลังวังชา พาจ้าวหนุ่มเดินธุดงค์ขึ้นอุทยานภูผาผึ้ง ฝึกฝนวิปัสสนากรรมฐานในถ้ำฝ่ามือแดง ถ้ำยุดหินที่มีชื่อเสียงของอำเภอกุฉินารายณ์ และถ้ำเถื่อนอื่นๆ

พร้อมเรียนรู้พืชพันธุ์สมุนไพรในอุทยานภูผาผึ้ง จนมีความรู้อย่างกว้างขวาง

เณรหนุ่มพรมมาทำหน้าที่เป็นผู้อุปฐาก ประณิบัติดูแลหลวงปู่เสนอย่างใกล้ชิด ติดตามไปทุกหนแห่ง เทียวหาสมุนไพรและเตรียมยาให้หลวงปู่ ดูแลรักษาชาวบ้านมากมายที่มาฝากผีฝากไข้ที่วัดป่ากุดหว้า ในที่สุดเณรหนุ่มพรมมาก็ได้รับความไว้วางใจให้เป็นทายาทสืบทอดวิชาหมอฮากไม้ คือ หมอยาสมุนไพรจากหลวงปู่พร้อมวิชาคาถาอาคมต่างๆ มีพิธีตั้งคายบูชาครูอย่างสมบูรณ์ ต่อมาเมื่ออายุได้ ๒๐ ปี ก็ได้อุปสมบทจากพระครูกงที่วัดกุดต้องเช่นเมื่อครั้งบวชเป็นสามเณร และกลับมาประณิบัติรับใช้และเรียนวิชาจากหลวงปู่เสนที่วัดกุดหว้าต่อไป จนกระทั่งหลวงปู่มรณภาพไปเมื่อวัย ๙๖ ปี ก่อนหลวงปู่จะละสังขารไปได้ให้พระเพลิงลูกศิษย์รูปหนึ่ง จารคัมภีร์แพทย์ผู้ไทยบนใบลานพร้อมคาถาตามคำบอกของท่าน มอบให้พระพรมมา ซึ่งรักษาไว้ตราบนานปัจจุบัน และพ่อใหญ่หมอพรมมาได้จัดให้มีการแปลคัมภีร์ภาษาผู้ไทยนี้เป็นภาษาไทยภาคกลางแล้ว

พระพรมมาอยู่ในสมณเพศได้ ๓ ปี ก็ลาสิกขาออกมาครองเรือนสร้างครอบครัวกับแม่นาง แสงชมพู สาวผู้ไทยบ้านเดียวกัน มีบุตรธิดารวม

๙ คน แต่ตายเสียแต่ยังเล็ก ๓ คน เหลืออยู่ ๖ คน เป็น ชาย ๓ หญิง ๓ พ่อใหญ่หมอพรมมาถึงศิลป์ ๕ เครื่องครัด ทุกวันพระจะนุ่งขาวห่มขาว ถึงศิลป์ ๘ ที่วัด หรือขึ้นภูผาฝั่งปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานเนืองๆ เมื่ออายุ ได้ ๖๐ ปี ก็ขอภรรยาบวชอีกครั้ง เป็นเวลาถึง ๔ ปี ตลอดชีวิตอันยืนยาว ท่านได้ศึกษาเรียนรู้วิชาหมอเพิ่มเติม และช่วยเหลือดูแลรักษาชาวบ้าน ที่มาฝากผีฝากไข้ ตลอดเวลายาวนานถึง ๖๐ กว่าปี ด้วยความรู้ความสามารถ และด้วยจรรยา มารยาทอันงดงาม เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง จนได้รับคัดเลือกเป็นหมอไทยดีเต๋นระดับจังหวัด ระดับเขต และในที่สุด ก็ได้รับคัดเลือกเป็นหนึ่งในหมอไทยดีเต๋นประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ประวัติชีวิต พ่อใหญ่หมอพรมมา แสงชมพู

ผู้สืบสานภูมิปัญญาหมอพื้นบ้านอีสานแห่งภูผาผึ้ง

วัน เดือน ปีเกิด	๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๒ อายุ ๘๖ ปี
ชื่อ-สกุลคู่สมรส บุตร	นางนาง แสงชมพู จำนวน ๙ คน เสียชีวิต ๓ คน ปัจจุบันมีชีวิตอยู่ ๖ คน เป็นชาย ๓ คน หญิง ๓ คน
การงาน การศึกษา ที่อยู่ปัจจุบัน	จิตอาสาเป็นหมอยาพื้นบ้าน จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ๑๑๐ หมู่ ๒ ตำบลกุดหว้า อำเภอภูผารายณ์ จังหวัด กาฬสินธุ์
การประกอบโรคศิลปะ	เป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย ประเภท เวชกรรมไทย โดยการประเมินความรู้และจรรยาบรรณ จากคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทย [ตาม มาตรา ๓๓ (๑) (ค) แห่ง พ.ร.บ. การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒] เลขที่ใบอนุญาต พท.ว. ๑๙๐๔๗ วันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔
รางวัล/ผลงาน	<ul style="list-style-type: none"> ประกาศเกียรติคุณคนดีศรีสาธารณสุขกุดหว้า ด้าน บุคลากรสาธารณสุขอาวุโสด้านการแพทย์แผนไทยต้นแบบ จากเทศบาลตำบลกุดหว้า ปี ๒๕๕๗ ประกาศเกียรติคุณเป็นผู้ผ่านการอบรมการใช้สมุนไพร จากเทศบาลตำบลกุดหว้า วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ได้รับเกียรติบัตรเชิดชูเกียรติหมอพื้นบ้าน ณ วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๕ ได้รับโล่เชิดชูเกียรติหมอไทยดีเด่นระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปี ๒๕๕๗ ได้รับมอบเกียรติบัตรเชิดชูเกียรติหมอไทยดีเด่น ระดับ จังหวัด ในเขตบริการสุขภาพที่ ๗ เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

ประวัติ
หมอไทยดีเด่นแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๕๘

ด้วยเกียรติประวัติดังกล่าวและคุณูปการที่ท่านมีต่อการแพทย์แผนไทย ท่านจึง
ได้รับการพิจารณาคัดเลือกให้เป็นหมอไทยดีเด่นแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘

หมอไทยดีเด่นแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘

พ่อใหญ่หมอพรมมา แสงชมพู

ผู้สืบสานภูมิปัญญาหมอพื้นบ้านอีสานแห่งภูผาผึ้ง
บ้านกุดหว้า ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

สายธารภูมิปัญญาหมอพื้นบ้านชาวยุ้ยไทย

ในหอมะเทศกัณฑ์ ที่เสาหลักเมืองกุฉินารายณ์ มีจารึกบอกเรื่องราวของเจ้าราชวงศ์กอ พาพี่น้องชาวยุ้ยไทยกว่า ๓๐๐๐ คน อพยพจากเมืองวังอ่างคำ แคว้นสะหวันนะเขต (สุวรรณเขต) ผังลาว ซ้ำมลำโขงเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวโดยตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านกุดสิมเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๘๔

ต่อมา ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ยกบ้านกุดสิมขึ้นเป็นเมืองชั้นตรีชื่อ เมืองกุฉินารายณ์ และทรงตั้งเจ้าราชวงศ์กอเป็นที่พระอิศรวงศา เจ้าเมืองกุฉินารายณ์คนแรกในปี พ.ศ. ๒๓๘๘ ครั้นปี พ.ศ. ๒๔๕๑ ทางราชการจึงได้ยุบเมืองกุฉินารายณ์ลงเป็นอำเภอ และในปี พ.ศ. ๒๔๕๖ จึงได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็นอำเภอกุฉินารายณ์มาจนกระทั่งปัจจุบัน ความเป็นมาเหล่านี้ ย่อมแสดงให้เห็นว่ากุฉินารายณ์เป็นท้องถิ่นที่มีตัวตนทางประวัติศาสตร์พอสมควร

ผู้ไทยนับเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ในภาคอีสานที่ใหญ่ที่สุดรองจากกลุ่มชาติพันธุ์ไท-ลาว ชาวยุ้ยไทยในประเทศไทยส่วนใหญ่คือ ผู้ไทยดำ (ชาวยุ้ยไทยมี ๔ กลุ่มคือ ผู้ไทยดำ ผู้ไทยขาว ผู้ไทยแดง และผู้ไทยลาย) เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่าชาวยุ้ยไทยเป็นชาติพันธุ์ที่มีวัฒนธรรมเก่าแก่ดงามในทุกด้าน ไม่ว่าจะเอกลักษณ์การแต่งกายด้วยผ้าย้อมครามเข้ม การพ้อนเล็บของสาวงามผู้ไทยอันเลื่องลือไปทั่วโลก ประเพณีการต้อนรับที่สร้างความประทับใจให้อาคันตุงกะผู้มาเยือนไม่รู้ลืม แต่ที่สำคัญคือวิถีชีวิตอันเรียบง่ายของชาวยุ้ยไทยที่แนบแน่นอยู่กับธรรมชาติและประเพณีดั้งเดิมที่มีพุทธศาสนาและความเชื่อผีบรรพบุรุษเป็นแกนกลาง ดังนั้นแม้การพัฒนาเศรษฐกิจตลอดกว่า ๕ ทศวรรษที่ผ่านมาจะทำให้ชุมชนชนบททั่วไปแตกสลาย แต่สำหรับชาวยุ้ยไทยที่มีประเพณีชีวิตแบบพอเพียง ชุมชนและครอบครัวจึงยังมีความผูกพันกันเหนียวแน่น ซึ่งแสดงให้เห็นในประเพณีชีวิตตั้งแต่เกิดจนตายของชาวยุ้ยไทย

แม้แต่ความเจ็บไข้ได้ป่วยเองก็มีไข้เป็นเรื่องราวส่วนตัวของคนใดคนหนึ่ง หรือของครอบครัวใดครอบครัวหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นเรื่องที่เครือข่ายความร่วมมือ ทั้งชุมชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องตามประเพณีการบำบัดรักษาแบบพื้นบ้าน ของชาวผู้ไทย ซึ่งมีลักษณะความเป็นแพทย์ทางสังคม (Social Medicine) และความเป็นแพทย์แบบองค์รวม (Holistic Medicine) อย่างชัดเจน ดังจะเห็นได้ว่าหมอพื้นบ้านของชาวผู้ไทยนั้นมีทั้งหมอที่รักษาโรคทางกาย (กายิกโรโค) โดยการไฉ้ยา กายภาพบำบัด หรือการผดุงครรภ์ได้แก่ หมอฮากไม้ (หมอยาสมุนไพรบำบัด) หมอเอนหรือหมอขีดเส้น (หมอนวดบำบัด) หมอจอตกระดุก (หมอนวดน้ำมันสมุนไพร จัดกระดุก เข้าเผือก ไม้เฝ้) หมอตำแย (หมอทำคลอด) เป็นต้น

รวมทั้งการรักษาโรคทางจิตวิญญาณ (เจตสิกโรโค) โดยการใช้พิธีกรรมบำบัดทั้งแบบพุทธและแบบไสย อันได้แก่ หมอธรรม (หมอคาถา อาคมและหมอน้ำมันดีไล่ผีและเสนียดจัญไร) หมอเป่า (หมอเป่าน้ำหมาก เป่าน้ำมันตรีรักษารโรค) หมอสูตรขวัญ (หมอเสริมขวัญกำลังใจ) หมอจ้ำ (หมอดัดต่อสื่อสารระหว่างคนกับผี) หมอเหยา (หมอลำทรง หมอลำผีฟ้า) หมอเสียพิช (หมอรักษาพิษสัตว์กัดต่อย) เป็นต้น สำหรับชาวผู้ไทย

ทุกวันนี้วัดวาอารามยังเป็นศูนย์กลางด้านต่างๆ ของชุมชน รวมทั้งด้าน ภูมิปัญญาการแพทย์พื้นบ้านด้วย วัดเป็นแหล่งอนุรักษ์ผูกคัมภีร์แพทย์พื้น บ้านที่จารเป็นภาษาธรรมบนใบลาน โดยมีหมอพระเป็นผู้ถ่ายทอด

ทายาทหมอพระ

พ่อใหญ่หมอพรมมา แสงชมพู ถือกำเนิดในครอบครัวชาวนาเชื้อสาย ชาวไทยทรงดำ ที่บ้านกุดหว้า ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัด กาฬสินธุ์ซึ่งเป็นท้องถิ่นใหญ่ของชาวผู้ไทย บิดาชื่อนายสีทา มารดาชื่อนางหน้อย เป็นบุตรคนที่ ๒ ในจำนวนพี่น้อง ๕ คน ซึ่งเป็นชายล้วน พี่น้อง ๔ คนรวมทั้งตัวท่านเอง (ยกเว้นคนสุดท้าย) ได้บวชเป็นพระ ปัจจุบัน พี่ชายคนหัวปีอายุถึง ๘๑ ปี แต่ยังคงดำรงอยู่ในสมณเพศที่วัดป่ากุดหว้าชื่อ พระอาจารย์สิงห์

เมื่ออายุย่าง ๘ ขวบ เด็กชายพรมมาเข้าเรียนหนังสือที่วัดกกต้อง บ้านกุดหว้า มีครูบาหงเป็นผู้สอน เล่ากันว่าเด็กน้อยพรมมาหัวไวไฉ้ หนังสือไปจนจบชั้นประถม ๔ เมื่ออายุได้ ๑๑ ขวบโดยไม่ตกซ้ำชั้นเลย ครั้นอายุ ๑๘ ปีบ่าวพรมมาได้ปรารภกับบิดามารดาขอบวชเณรหรือจวน้อย

โดยมีพระครูคง แห่งวัดกุดสิมนาโก บ้านนาโก ตำบลบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ มาเป็นอุปชฌาย์ทำพิธีให้ไตรสรณาคมน์ บรรพชาเป็นสามเณรที่วัดกุดต้อง

จากนั้นจรรย์น้อยพรมาจึงกลับมาประจำอยู่ที่วัดป่ากุดหว้า บ้านกุดหว้า (เหตุที่มีได้ทำพิธีบรรพชาเป็นสามเณรที่วัดป่ากุดหว้าก็เพราะวัดนี้ไม่มีสิมหรือโบสถ์เหมือนวัดกุดต้องที่อยู่เหนือหมู่บ้านนั่นเอง)

ณ วัดป่ากุดหว้า ซึ่งเป็นวัดวิปัสสนาใกล้บ้านนี่เองเป็นดั่งตักศิลาถ่ายทอดภูมิปัญญาอีสานผู้ไทยให้แก่สามเณรหนุ่มพรมาซึ่งมีความกระหายใคร่เรียนรู้ไปทุกสิ่ง ตัวท่านพร้อมกับพระเณรรุ่นเดียวกันในตอนนั้นราว ๓๐ รูปได้รับการถ่ายทอดปริยัติธรรมและเรียนอักษรธรรม อักษรไทยน้อยกว่าด้วย “ปัญญาบารมี” กับพระครูทองอ่อน (จ้องสาระ) เจ้าอาวาสวัดป่ากุดหว้า ในขณะที่เดียวกันจรรย์น้อยพรมาก็ได้ฝากตัวเป็นลูกศิษย์กับหลวงปู่เสน (สุระพร) หมอพระผู้มีชื่อเสียงทางด้านวิปัสสนากรรมฐาน และหมอยาสมุนไพร ขณะนั้นญาปู่ (คือหลวงปู่ ตามคำเรียกของชาวผู้ไทย) มีอายุได้ ๙๐ ปีแล้ว แต่ท่านยังแข็งแรงมีกำลังวังชา พาจรรย์น้อยพรมาธุดงค์ในอุทยานภูผาผึ้ง (ซึ่งอยู่ห่างจากวัดป่ากุดหว้าประมาณ

๒ กิโลเมตร) ฝึกฝนวิปัสสนากรรมฐานในถ้ำฝ่ามือแดง (ชื่อถ้ำยุคหินที่มีชื่อเสียงของอำเภอกุฉินารายณ์) และถ้ำอื่น ๆ พร้อมกับเรียนรู้พืชพันธุ์สมุนไพรจนเรียกว่าแทบจะรู้จักต้นไม้ทุกต้นบนภูผาป่าใหญ่แห่งนั้น

ในช่วงที่เป็นสามเณร พ่อใหญ่หมอพรมา ได้ทำหน้าที่เป็นผู้อุปฐากรากปรนนิบัติดูแลญาปู่เสน อย่างใกล้ชิดติดตามท่านไปทุกแห่ง เทียวหาสมุนไพรจากป่าภูและเตรียมยาให้ท่านสำหรับรักษาชาวบ้านมากมายที่มาฝากผีฝากไข้ที่วัดป่ากุดหว้า ในที่สุดจรรย์น้อยพรมาก็ได้รับความไว้วางใจให้เป็นทายาทสืบทอดวิชาหมอฮากไม้ (หมอยาสมุนไพร) และคาถาอาคมที่ใช้ปลุกเสกยารักษาคนไข้ พิธีตั้งคายไหว้ครูของหมอพระที่ปฏิบัติกันมาแต่โบราณประกอบด้วย เครื่องขัน ๕ และขัน ๘ กับเงินหมากคือ ๕ หน่วย (เงินหมากคือเป็นสกุลเงินตราของสยามชนิดหนึ่งซึ่งชาวผู้ไทยนิยมใช้ทำด้วยโลหะทองเหลืองขนาดเท่าลูกหมากคือ) ขันคายในสมัยโบราณเรียกว่า ขันกะยอง เป็นเครื่องจักสานด้วยเส้นตอกไม้ไผ่เป็นรูปทรงคล้ายครก เป็นภาชนะสำหรับวาง เทียน ๕ อยู่ชั้นล่าง แล้วจึงวางดอกไม้ ๕ ซ้อนทับบนปากขัน เรียกว่า ขัน ๕ ถ้าวางเทียน ๘ ดอกไม้ ๘ บนปากขันก็เรียกว่า ขัน ๘

เมื่อตั้งค้ายุชาครูกับญาปู่เสนแล้ว ก็นับได้ว่าสามเณรพรมมาเป็นหมออย่างสมบูรณ์ เมื่ออายุ ๒๐ ปี ท่านได้รับการอุปสมบทจากพระครูกงที่สิมโบสถ์วัดกกต้อ จากนั้นก็กลับมาประจำรับใช้ญาปู่เสนที่วัดป่ากุดหว้าดังเดิม จนกระทั่งญาปู่มรณภาพเมื่ออายุได้ ๙๖ ปี พระพรมมาจึงทำหน้าที่เป็นหมอพระรักษาญาติโยมสืบแทนญาปู่เสน และยังออกธุดงค์ปฏิบัติวิปัสสนาด้วยตนเองในถ้ำบนภูผาผึ้งเจริญรอยตามญาปู่ผู้เป็นครู ประสิทธิ์ประสาทวิชาแพทย์พื้นบ้านผู้ไทย ก่อนญาปู่จะละสังขาร ท่านได้บอกให้ลูกศิษย์รูปหนึ่งชื่อพระเพลินจารคัมภีร์แพทย์ผู้ไทยบนใบลานพร้อมคาถาตามคำบอกของท่าน เพื่อมอบให้พ่อใหญ่หมอมพรมมาเก็บรักษาไว้ตราบเท่าทุกวันนี้

ปัจจุบันท่านได้แปลคัมภีร์ยาผูกนี้ออกมาเป็นภาษาผู้ไทยโดยมีผู้ถ่ายทอดมาเป็นภาษาไทยกลางแล้ว

หมอฟันบ้านหมอมพระแห่งบ้านกุดหว้า

พระพรมมาอยู่ในสมณเพศได้ ๓ ปี จึงบอกลาสิกขาออกมาใช้ชีวิตครองเรือนกับสาวผู้ไทยในบ้านเดียวกันชื่อนางนางจ แสงชมภู (นามสกุลเดิม

แย้มใส) มีบุตรธิดาด้วยกัน ๙ คน แต่ตายตั้งแต่ยังเล็ก ๓ คน ปัจจุบันมีชีวิตอยู่ ๖ คน เป็นชาย ๓ หญิง ๓ ในช่วงที่ภรรยาตั้งท้องบุตรคนแรก พ่อใหญ่พรมมาได้เริ่มใช้วิชาหมอยาสมุนไพรที่ร่ำเรียนมาปลูกเสกยาเพื่อใช้บำบัดรักษาและดูแลสุขภาพภรรยาทั้งก่อนคลอดและหลังคลอด ตลอดจนดูแลรักษาลูกหลานในครอบครัว รวมทั้งเครือญาติ พร้อมกันนั้นท่านก็ได้ทำการรักษาคนในชุมชนชาวผู้ไทยและคนจังหวัดใกล้เคียง ในฐานะที่เป็นหมอฟันบ้านคฤหัสถ์ที่ยังดำรงคุณธรรมแบบหมอมพระ คือไม่เรียกค่ารักษาหรือแม้แต่ค่าค่ายาให้ใครจากคนไข้ ด้วยกิตติศัพท์หมอมพระของญาปู่เสนทำให้ลูกศิษย์พลอยได้รับความเชื่อถือ ประกอบกับความรู้ความสามารถ ความเมตตาและความละเอียดรอบคอบในการดูแลรักษาของพ่อใหญ่หมอมพรมมาเอง ทำให้ท่านเป็นที่พึ่งของประชาชนคนเจ็บป่วยมาตลอด ๖๐ กว่าปี

แม้จะละเพศบรรพชิตมาแล้ว แต่พ่อหมอมพรมมา ยังถือศีล ๕ อย่างเคร่งครัด ทุกวันพระท่านนุ่งห่มขาวถือศีล ๘ ที่วัด หรือขึ้นภูผาผึ้งเพื่อปฏิบัติวิปัสสนาอยู่เนืองๆ จนเมื่ออายุ ๖๐ ปี ท่านได้ขอภรรยาออกบวชอีกครั้งเป็นเวลาถึง ๔ ปี ระหว่างบวชท่านได้ออกธุดงค์บนภูผาผึ้งและเจริญภาวนาอดอาหารอยู่ภายในถ้ำคราวละหลายๆ วัน เล่ากันว่าท่าน

ได้นิมนต์เห็นเทวดามาบอกยารักษาโรคลมชัก อันเป็นโรคกรรมประจำตัวของท่านจนหายขาด เมื่อเกิดอาพาธอย่างใดก็จะมีเทวดามาบอกยารักษาให้หรือบางครั้งก็บังเกิดมีน้ำมนต์ไหลออกจากหินยามหน้าแล้ง เพื่อให้ท่านดื่มกินรักษาโรค ด้วยบุญบารมีจากการรักษาศีล เจริญสมาธิภาวนาอยู่เสมอนี้เองทำให้การปลูกเสกยาสมุนไพรของท่านมีฤทธิ์สรรพคุณรักษาโรคได้ชะงัด จนเป็นที่เลื่องลือ มีชาวบ้านนิยมเอาสมุนไพรมาให้ท่านปลูกเสกก่อนเอาไปทำยา

เจ้าอาวาสวัดป่ากุดหว้าองค์ปัจจุบัน คือพระครูประยุตขันติธรรม (เทพ แสงชมพู) ผู้เป็นหลานตาของท่านได้ก่อตั้งชมรมสมุนไพรขันติธรรม โดยมีพ่อใหญ่หมอมพรมมาเป็นที่ปรึกษาติดตามศึกษา (ประธานชมรมคือ นายประจัน อุทธิรักษ์ รองประธานคือ นางนพคุณ สุระพร ผู้เป็นหลานแท้ๆ ของญาปู่เสน) ชมรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์สมุนไพรในท้องถิ่น และส่งเสริมการแพทย์พื้นบ้าน โดยชมรมฯ จะเก็บสมุนไพรที่ปลูกและอนุรักษ์ไว้วันมาให้พ่อใหญ่หมอมพรมมาปลูกเสกแล้วนำไปแจกจ่ายแก่คนไข้ต่อไป

พ่อใหญ่หมอมพรมมา มีความรู้ความชำนาญในการรักษาโรคหลายอย่าง แต่ตำรับยาที่มีชื่อของท่านได้แก่

- ยาชุมใหญ่ ๑๐๘ ชนิด ซึ่งเป็นยาฝนที่ใช้รักษาโรคไข้หามกไม้ ไข้มาลาเรีย และโรคไข้ทั้งปวง ทั้งในเด็กและผู้ใหญ่
- ยารักษากลุ่มโรคสตรี เช่น ยาเรียกน้ำนมสตรีและยาบำรุงสตรีหลังคลอด ยาขับน้ำคาวปลา ยารักษาแม่กำเร็ด (แม่ลูกอ่อนกินผิดสำแดง) ยาแก้โลหิตระดูไม่ปกติ ยาแก้โรคหมาตขาว (อาการตกขาว)
- ยาอบสมุนไพรหลังคลอดแทนการนอนแคร่ไฟอยู่กรรม (อยู่ไฟ) ท่านได้ออกแบบอุปกรณ์สำหรับการอยู่ไฟจากวัสดุในท้องถิ่น โดยให้สตรีหลังคลอดอยู่ในท่าครึ่งนั่งครึ่งนอนแบบสบายๆ ภายในกระโจมอบแบบพื้นบ้านของท่าน
- ยาคลายนิ้วในไตและกระเพาะปัสสาวะซึ่งเป็นโรคที่ป่วยกันมากในชนบทอีสานที่แหล่งน้ำมีหินปูน ยาแก้เยี่ยวหยัด (อาการขัดปัสสาวะ)
- ยารักษาโรคจิตสติดวงทวารได้ทุกชนิด

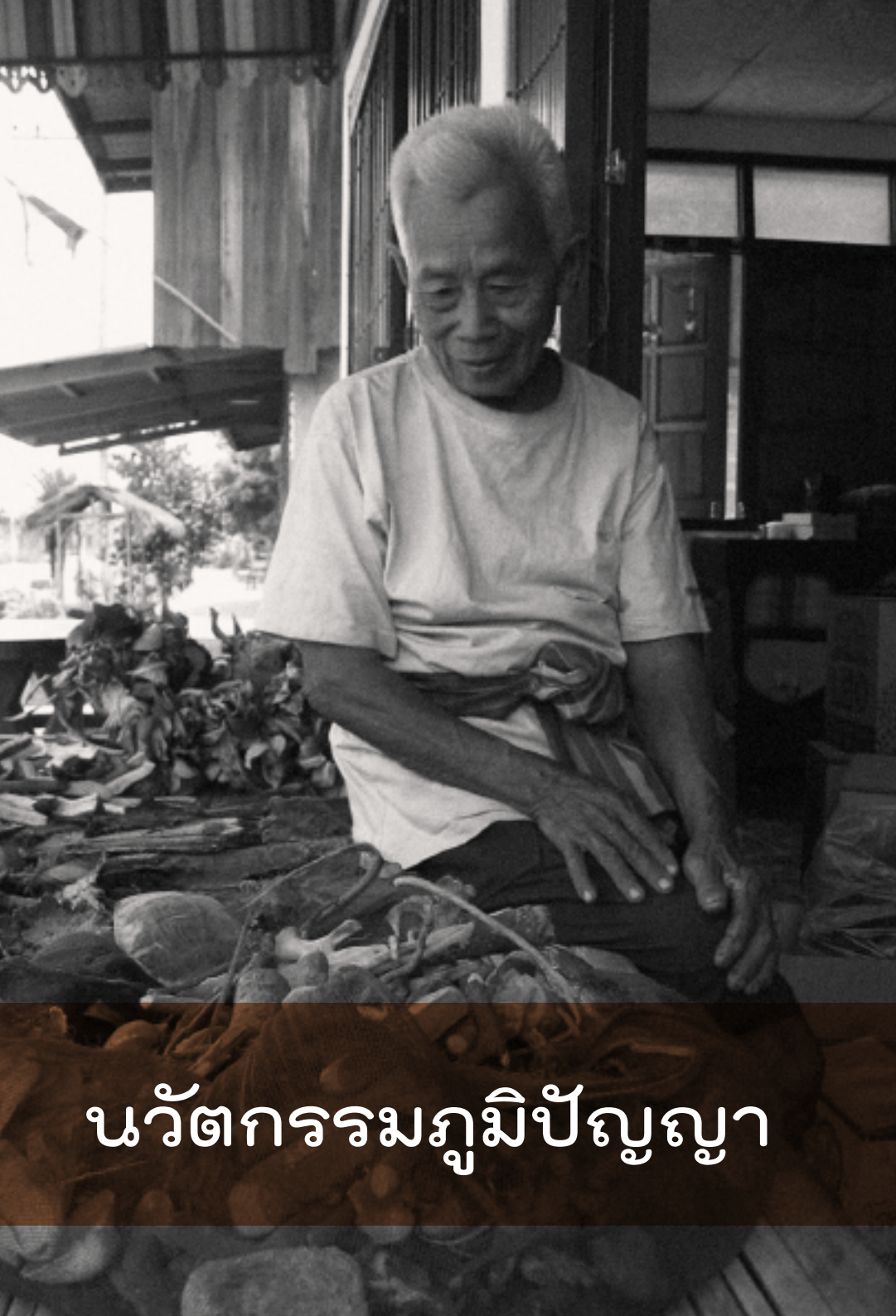
- ยาแก้ปาดง (ประดง) ข้อ ข้อบวม ปาดงเอ็น แก้อาการปวดกล้ามเนื้อ
- ยาเสียพิษ(ยาแก้สารพัดพิษ)จากแมลงกัด สัตว์ต่อย ลมพิษ
- ยารักษาโรคเบาหวาน เยี่ยวมีเม็ดตอม
- ยาพระกรรมฐานอายุยืน ๒๐๐๐ปีอันเป็นยาอายุวัฒนะของพระธุดงค์
- ยาแก้โรคความดัน ทั้งความดันโลหิตสูงและความดันโลหิตต่ำ
- ยาแก้โรคกระเพาะและรักษาแผลในกระเพาะ ฯลฯ

ปัจจุบันแม้จะเข้าสู่วัยชราอายุถึง ๘๖ ปีแล้ว ท่านยังปลูกเสกยาให้การรักษาคนไข้ที่มาหามิได้ขาด เฉลี่ยเดือนละ ๕๐ คน และยังออกเก็บยาสมุนไพรด้วยตนเองภายในบ้านและละแวกใกล้เคียง ทั้งยังฝึกฝนลูกชายคนโต ชื่อ นายสมุลทา แสงชมพู อายุ ๖๔ ปีให้รู้จักยาสมุนไพรและสรรพคุณยาสมุนไพร จนสามารถออกไปเก็บยาสมุนไพรหายากบนภูเขาผิงแทนท่านได้ ทำให้ท่านมีตัวยาสมุนไพรครบถ้วนตามตำรับเดิมเพื่อใช้รักษาโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมือนเมื่อครั้งโบราณ

คติธรรมประจำใจ

พ่อใหญ่หมอมพรมมา แสงชมพู มีคติธรรมประจำใจที่ยึดมั่นมาโดยตลอดนับแต่รู้ธรรมตอนเป็นสามเณรจนกระทั่งล่วงเข้าวัย ๘๖ ปี คือ “บาป บุญ มีจริง ต้องมีศีล ๕ ให้ครบ”

นวัตกรรมภูมิปัญญา

“

แม้การพัฒนาเศรษฐกิจ
ตลอดกว่า ๕ ทศวรรษที่ผ่านมา
จะทำให้ชุมชนชนบททั่วไปแตกสลาย
แต่สำหรับชาวผู้ไทยที่มีประเพณีชีวิต
แบบพอเพียง ชุมชนและครอบครัว
จึงยังมีความผูกพันกันเหนียวแน่น
ซึ่งแสดงให้เห็นในประเพณีชีวิต
ตั้งแต่เกิดจนตายของชาวผู้ไทย

”

ยารักษาโรคนิ้ว

อาการ

มีอาการปวดแหว นิ้วไม่ค่อยออก นิ้วมีสีขุ่นๆ

สูตรยา

ประกอบไปด้วย สมุนไพร ๔ อย่าง ได้แก่

- รากหญ้าคา
- ไม้คันทา
- หญ้าเขี้ยวงู
- ไม้กระบก

วิธีใช้

นำสมุนไพรทั้ง ๔ อย่างนำมาต้มให้เดือดประมาณ ๑๐ นาที ต้มดื่มวันละ ๓-๔ ครั้ง ต่อวันและกินติดต่อกัน ประมาณ ๑ อาทิตย์ หรือจนกว่าอาการจะดีขึ้น

สรรพคุณ

ช่วยขับปัสสาวะ ขับน้ำ

ยารักษาแม่กำเล็ด แม่ลูกอ่อนกินผิด (กินผิดสำแดง)

อาการ

วิงเวียน ผอมอ่อนเพลีย ซีด เบื่ออาหาร ไม่มีน้ำนม

สูตรยา

ประกอบไปด้วยสมุนไพร ๓ อย่าง ได้แก่

- ฮากซาแฮ้ง
- ฮากนางจืด(รางจืด)
- ฮากไม้ไผ่น้อย

วิธีใช้

นำสมุนไพรทั้งหมด มาฝนผสมกับน้ำแล้วกิน ๓ ครั้งก่อน
อาหาร แล้วกินติดต่อกัน ๓-๔ วัน หรือจนกว่าอาการอ่อนเพลีย
วิงเวียนจะหายไป

สรรพคุณ

แก้เบื่อเมา แก้กินผิดสำแดง ทำให้อยากอาหาร

ยาแก้สารพัดพิษ

อาการ

เป็นผดผื่นแดง จากพิษแมลงกัด สัตว์ต่อย ลมพิษ

สูตรยา

ประกอบไปด้วย

- ดอกหญ้าข้างน้อย
- น้ำข้าวหม่า(น้ำแช่ข้าวเหนียว)

วิธีใช้

นำดอกหญ้าข้างน้อยมายีๆ(ขยำ)ผสมกับน้ำข้าวหม่า
แล้วมาทาและวางโปะไว้ที่บริเวณแผลที่โดนพิษ

สรรพคุณ

ช่วยดูดพิษ แก้แสบร้อน

การบำบัดรักษาโรคแบบองค์รวม

โดยปกติผู้ป่วยจะมารับการรักษาจากพ่อใหญ่หมอพรหมาที่บ้าน ซึ่งมีขั้นตอนการบำบัดรักษาโรคและให้คำแนะนำการดูแลสุขภาพ ที่สำคัญดังนี้

ตรวจวินิจฉัย

โดยการดูจากลักษณะภายนอกหรือทางกายภาพของผู้ป่วย

- ซักถามอาการของผู้ป่วยจากตัวผู้ป่วยเองและญาติของผู้ป่วย
- จัดยารักษาโรคให้กับผู้ป่วย โดยมีคาถาปลุกเสกยา และมีการบูชายา คือดอกไม้ ๑ คู่ เทียน ๑ คู่
- แนะนำการกินยาให้กับผู้ป่วย พร้อมกับข้อกล่าวในการรักษาโรค และเน้นให้ผู้ป่วยกินยาอย่างต่อเนื่อง และทำจิตใจให้บริสุทธิ์ ให้ทำบุญทำทาน

คำแนะนำในการดูแลสุขภาพ

พ่อใหญ่หมอพรหมามักจะแนะนำให้ผู้ป่วยหรือญาติผู้ป่วยให้มีการดูแลสุขภาพด้วยการใช้สมุนไพรใกล้ตัวในการดูแลสุขภาพ ถือเป็น ๕ และทำจิตใจให้ผ่องใสบริสุทธิ์ ในชีวิตประจำวันของพ่อใหญ่หมอพรหมาถือศีลปฏิบัติธรรม งดเว้นเนื้อสัตว์ ทานแต่ผักและผลไม้พื้นบ้าน เป็นตัวอย่างให้เห็นอยู่แล้ว และบอกว่าจะทำให้สุขภาพแข็งแรง

ประดิษฐ์กรรม
ภูมิปัญญา

“

ปัจจุบันแม้จะเข้าสู่วัยชรา
ท่านยังให้การรักษาคนไข้ และยัง
ออกเก็บยาสมุนไพรด้วยตนเอง
ภายในบ้านและลแวกใกล้ ทั้งยัง
ฝึกฝนลูกชายคนโต ให้รู้จักยา
สมุนไพร และสรรพคุณยาสมุนไพร
เพื่อใช้รักษาโรคได้อย่าง
มีประสิทธิภาพ

”

การเขียนตำรับ ตำรา หรือ เอกสารเผยแพร่สู่สังคม

พ่อใหญ่หมอพรมาเป็นหมอพื้นบ้านคนหนึ่งที่น่าสนใจ คือ มักจะจัดทำบันทึกตำรับยาและวิธีการรักษาโรค ไว้เป็นจำนวนมาก มีตัวอย่างเล่มที่จัดทำไว้เผยแพร่เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้เรียนรู้ คือ

- (๑) แปลคัมภีร์ใบลานเกี่ยวกับสมุนไพรรของหลวงปู่เสนจาก ภาษาธรรมเป็นภาษาไท
- (๒) ถอดตำรับยาออกมาจากคัมภีร์ใบลานเพื่อถ่ายทอดให้ผู้สนใจได้เรียนรู้
- (๓) ถอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาเพื่อการจัดทำหนังสือ บันทึกภูมิปัญญาหมอพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในโครงการศึกษาและพัฒนาการรับรองสถานภาพทาง กฎหมายของหมอพื้นบ้านระยะที่สอง

๒

รถสักขะยานเก็บยาฮากไม้

จักรยานดัดแปลงสำหรับบรรทุกสมุนไพรที่เก็บรวบรวมมาได้ พ่อใหญ่หมอพรมมาในวัยชรามักจะเดินทางออกไปหาสมุนไพรโดยรถจักรยานที่ดัดแปลง เพื่อใช้เดินทางไปเก็บยาสมุนไพรแถวบริเวณรอบบ้านและบ้านใกล้เคียงมาจัดเก็บไว้สำหรับใช้ปรุงยารักษาผู้ป่วย

๓

สูตรยาอบหลังคลอด

สูตรยาสมุนไพร

ใบมะกรูด	สรรพคุณ	ขจัดสิ่งสกปรกตามรูขุมขน
ใบชะมวง	สรรพคุณ	ขจัดสิ่งสกปรกตามรูขุมขน
ต้นเทียนถาชี	สรรพคุณ	ช่วยแต่งกลิ่น ให้อกลิ่นหอม
ไม้แดง	สรรพคุณ	ทำให้โลหิตไหลเวียนสะดวก
ฮากแงง	สรรพคุณ	แต่งกลิ่น ให้อกลิ่นหอม
ใบส้มกบ	สรรพคุณ	ขจัดสิ่งสกปรกตามรูขุมขน
ต้นคอยदान	สรรพคุณ	แก้ปวดเมื่อยตามร่างกาย
ผู้เฒ่าลัมลูก	สรรพคุณ	บำรุงกำลัง
เดยหอม	สรรพคุณ	ช่วยแต่งกลิ่น ให้อกลิ่นหอม
ต้นว่านไฟ	สรรพคุณ	ช่วยขับลม, ช่วยให้อเลือดไหลเวียนได้สะดวก
ต้นตะไคร้หอม	สรรพคุณ	ช่วยแต่งกลิ่น ให้อกลิ่นหอม

ใช้สมุนไพรสดอย่างละ ๑/๒ กก.

วิธีใช้

ใช้สมุนไพรสดใส่หม้อต้ม ใส่ น้ำ ให้ท่วมยาสมุนไพร ต้มจนสมุนไพรมีกลิ่นหอมแล้วจึงสามารถเข้าไปอบได้

การต้มสมุนไพร ๑ ครั้ง จะใช้อบอยู่ได้ ๑ สัปดาห์

การเข้าอบสมุนไพร ไม่มีกำหนดเวลาเข้าอบ ขึ้นอยู่กับว่าใครจะสามารถอบอยู่ได้น้อย หรือนาน การอบควรอบ เข้า-เย็น หรือถ้าใครไม่สามารถอบเข้าหรือเย็นได้ ก็เลือกอบม้อละ ๑ ครั้ง คือ เข้า หรือ เย็น ก็ได้ตามสะดวก

ข้อห้ามในการอบคือ

ห้ามคนที่มีความดันโลหิตสูง , วัณโรค , เมาสุรา , มีประจำเดือน, ผู้ที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้

บุคคลที่คลอดลูกโดยการผ่าตัดหลังจาก ๑๕-๒๐ วัน จึงสามารถอบได้

๔

ยาฝน : ยาแก้ซ้าใน

อาการ

ซ้าในเกิดจากอุบัติเหตุ เจ็บตามเนื้อตัว

สูตรยา

ประกอบไปด้วยสมุนไพร ๓ อย่าง ได้แก่

- เคื่อสะค้ำน
- ฮากซาแฮ้ง
- ฮากตุมกาขาว

วิธีใช้

ฝนกินก่อนอาหาร วันละ ๓ ครั้ง กินติดต่อกัน ๑ อาทิตย์
หรือจนกว่าจะหาย

สรรพคุณ

แก้ซ้าใน

หลักเกณฑ์ และแนวทางการคัดเลือก

หมอไทยดีเด่นแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘

ความหมาย

หมอไทย หมายถึงแพทย์แผนไทยหรือหมอพื้นบ้าน ผู้ได้รับใบประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทย โดยหมายรวมถึงสาขาการแพทย์แผนไทยทั้งประเภท ก ประเภท ข ประเภท ค และสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์

คุณสมบัติ

- ๑) เป็นผู้ที่มีสัญชาติไทย
- ๒) เป็นผู้ขึ้นทะเบียน มีใบประกอบโรคศิลปะ หรือใบประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย
- ๓) ปฏิบัติงานดีเด่นที่เป็นแบบอย่างที่ดีได้ (ไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี)
- ๔) เป็นคนดี มีจริยธรรม เมตตาธรรม อยู่ในศีล สมาธิ ปัญญา อันเห็นชอบ (อริยมรรค ๘)
- ๕) เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการดูแลผู้เจ็บป่วย และถ่ายทอดความรู้ให้กับศิษย์

การให้คะแนน

๒๐ คะแนน (ข้อมูลพื้นฐาน)

- มีความรู้ความสามารถด้านเวชกรรมไทย
- มีความรู้ความสามารถด้านเภสัชกรรมไทย
- มีความรู้ความสามารถด้านผดุงครรภ์ไทย
- มีความรู้ความสามารถด้านการนวดไทย

๒๐ คะแนน (ความสามารถ)

- การดูแลรักษาผู้ป่วย
- การถ่ายทอดความรู้ การจัดการเรียนการสอน ด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้าน

๓๐ คะแนน (ความสามารถพิเศษ)

- เขียนตำรา
- มีตำรับเฉพาะ
- ประดิษฐ์อุปกรณ์การแพทย์
- มีเทคนิคการรักษาเฉพาะ
- มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และปลูกป่าชุมชน และเสริมสร้างสุขภาวะชุมชน

๓๐ คะแนน (คุณธรรม จริยธรรม)

- เป็นคนดี มีจริยธรรม เป็นบุคคลต้นแบบ

วิธีการคัดเลือก

๑) คัดเลือกจากหมอไทยดีเด่นระดับเขต ๑๒ เขต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข

๒) ลงพื้นที่เพื่อคัดเลือกหมอไทยดีเด่นแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘

๓) คณะทำงานพิจารณาคัดเลือกหมอไทยดีเด่นแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ จะคัดเลือกผู้ที่มีคะแนนดีที่สุดจากทั้ง ๑๒ เขต เพื่อนำเสนอให้คณะกรรมการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพแห่งชาติพิจารณาตัดสิน

รางวัล

- ๑) โล่เชิดชูเกียรติและใบประกาศเกียรติคุณ
- ๒) เงินรางวัล

คำสั่งคณะกรรมการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพแห่งชาติ

ที่ ๑ / ๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาคัดเลือกหมอยาดีเด่นแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘

- ๒ -

ตามที่ คณะกรรมการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพแห่งชาติ ได้พิจารณาคัดเลือกหมอยาดีเด่นแห่งชาติ เพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติและขวัญกำลังใจของหมอพื้นบ้าน หมอแผนไทย ที่ได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพในการทำประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ โดยมีการมอบรางวัลในการประชุมวิชาการประจำปี การแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือกแห่งชาติ นั้น

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการคัดเลือกหมอยาดีเด่นแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม และได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วน จึงแต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาคัดเลือกหมอยาดีเด่นแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบคณะทำงาน ประกอบด้วย

- ๑) นายวิชัย โชควิวัฒน์ ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพแห่งชาติ
- ๒) นายรัชชัยย์ กมลธรรม ที่ปรึกษา อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
- ๓) นายเปรม ชินวันทนนานนท์ ประธาน ที่ปรึกษามูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร
- ๔) นายประพจน์ เกตุรากาศ รองประธาน ประธานสมาพันธ์แพทย์แผนไทยแห่งประเทศไทย
- ๕) นายประสาธ ตราดธารทิพย์ คณะทำงาน รองอธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
- ๖) นายปราโมทย์ เสถียรรัตน์ คณะทำงาน ผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์แผนไทย
- ๗) นางเสาวณีย์ กุลสมบุรณ์ คณะทำงาน ผู้อำนวยการสำนักการแพทย์พื้นบ้านไทย
- ๘) นางศุภวรรณ พันธุ์บุรณะ คณะทำงาน ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนากำลังใจคน
- ๙) นายสันติสุข โสภณศิริ คณะทำงาน นักวิชาการอิสระ
- ๑๐) นายวีรพงษ์ เกรียงสินยศ คณะทำงาน มูลนิธิสุขภาพไทย
- ๑๑) นางสาวปารณัฐ สุขสุทธิ์ คณะทำงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
- ๑๒) นางผลิดา สนธิสุวรรณ คณะทำงานและเลขานุการ ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและจัดการความรู้
- ๑๓) ว่าที่เรือตรีชัยวัฒน์ จงรอดนวม ผู้ช่วยเลขานุการ สำนักวิชาการและจัดการความรู้

/๒. ให้คณะทำงาน...

๒. ให้คณะทำงานมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- ๑) จัดทำหลักเกณฑ์และแนวทางการพิจารณาคัดเลือกหมอยาดีเด่นแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘
 - ๒) ดำเนินการพิจารณาคัดเลือก โดยประสานความร่วมมือหน่วยงาน องค์กร ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ในการพิจารณาบุคคลผู้สมควรได้รับการคัดเลือก
 - ๓) เสนอชื่อ ประวัติ ผลงานของบุคคลผู้สมควรได้รับการพิจารณาคัดเลือกต่อคณะกรรมการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพแห่งชาติ เพื่อพิจารณาคัดเลือกเป็นหมอยาดีเด่นแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘
 - ๔) จัดทำทะเบียนประวัติบุคคลผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นหมอยาดีเด่นแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการเผยแพร่และใช้ประโยชน์ต่อไป
 - ๕) ดำเนินการประกาศเกียรติคุณผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นหมอยาดีเด่นแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ ในการประชุมวิชาการประจำปี การแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือก ครั้งที่ ๑๒
 - ๖) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

(นายวิชัย โชควิวัฒน์)

ประธานคณะกรรมการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพแห่งชาติ

“

บาป บุญ มีจริง
ต้องมีศีล ๕ ให้ครบ

”

